

Mellékletek:

Pest megye első világháborús emlékművei

A magyar települések sajátos színfoltját képezik az I. világháborús emlékművek, melyek hosszú évtizedekig szinte észrevétlenül olvadtak be környezetünkbe, de a centenárium éveiben újból felfedeztük őket. Döntő többségük jelentősen megújult ebben az időszakban.

A köemlékek állítását az elesett hősök neveinek megörökítésével báró Abele Ferenc (1875-1928) vezérkari őrnagy kezdeményezte 1915 júliusában. Állhatatosságának köszönhetően az országgyűlés képviselőháza jogszabályt fogadott el. Az 1917. évi VIII. törvénycikk kimondja: „1. § Mindazok, akik a most dúló háborúban a hadra kelt sereg kötelékében híven teljesítették kötelességeiket, a nemzet osztatlan, hálás elismerésére váltak érdemesekké. Őrizze meg a késő utókor hálás kegyelettel azok áldott emlékezetét, akik életükkel adóztak a veszélyben forgó haza védelmében.

2. § Minden község (város) anyagi erejének megfelelő, méltó emléken örökíti meg mindazoknak nevét, akik lakói közül a most dúló háborúban a hazáért életüket áldozták fel.”

1924 májusában pedig a nemzetgyűlés törvénybe iktatta a hősi halottak emlékének megünneplését, és a Hősök Emlékünnepét, május utolsó vasárnapját a nemzeti ünnepek közé sorolta.

Az évtizedekig tartó folyamatban **a mai Pest megye városai és községei** az élen jártak. Erkölcsi vonatkozásban teljes volt az azonosulás és egyetértés a törvényi rendelkezéssel, hiszen a halálgyárrá vált világháborúban minden településnek megvoltak a maga fájdalmas veszteségei, hősi halottai. Az anyagi adottságok azonban eltérőek voltak, mely döntően befolyásolta az emlékműállítások időpontját, így azok évtizedekig, olykor egészen 1944-ig elhúzódhattak. A rendelkezésre álló adatok szerint elsőként Pilisszentiván állított hősi emlékművet, egyes források már 1918-ra, mások viszont 1919-re teszik az avatás időpontját. A jó példát 1920-ban Kakucson és Pilisvörösváron követték. Érdemes az 1944. évi emlékmű állítások helyszíneiről is megemlékeznünk: Ipolytölgyesen és Tahitótfaluban jutott a nehéz időkben még erre is figyelem.

A gyászt és a nemzeti büszkeség megerősítését szolgáló alkotások megvalósítására változatos finanszírozási megoldások születtek. Meghatározóan - a sok egyéb közfeladat ellátása mellett - a települések önkormányzatai biztosították az anyagi forrásokat, rendszerint közadakozással, gyűjtéssel társítva az előkészületeket. Ugyancsak jelentős az egyházi felekezetek tevékenysége, melyek gyakran emléktáblákat avattak templomuk falán, vagy a templomkertekben szobrot állítottak. A római katolikus, református és evangélikus gyülekezetek hosszú sorát a váci izraelita hitközség színesíti: a szentegylet 1926-ban 32 hősi halált halt hittestvére tiszteletére emléktáblát állított a zsinagóga falán. Az egyesületek is főként emléktáblákat állítottak (Dunakeszi-Alag: Magyar Lovaregylet; Göd-Felsőgöd: Losonczy István cserkészcsapat; Gödöllő: Tűzoltó Egyesület; Vác: Piarista Diákszövetség, Váci SE evezős szakosztály), de akad példa emlékműállításra: Dobogókő, Magyar Turista Egyesület.

Számos esetben egy-egy nagylelkű mecénás sietett adományával települése segítségére (Galgagyörk: Tahy István; Kakucs: Liebner József; Kiskunlacháza-Pereg: ifj. Vella Pál és felesége; Letkés: Szajkó Gábor és Szántó Ernő; Pilisszántó: Orosdy Fülöp és felesége; Pusztavacs: Fülöp Józsiás Szász-Coburg és Gothai herceg; Pusztazámor: Barcza Imre; Sóskút: Andretti Károly; Tésa: Márton András; Vácegres: Fischer Ede földbirtokos és neje, Brünauer Rózsa). Az egyházak körében is találunk hasonló precedenst: a szentmártonkátai reformátusok emléktáblája a gyülekezet lelkésze, Halasy Miklós adományaként valósult meg. A művészettörténészek kategóriái szerinti világháborús emlékműtípusok többsége - gyakran egymással ötvözve - megyénkben is megtalálható, így a gyászoló-, a sebesült- és a harcoló

katona, a hős halála, a dicső múlt, a család, az allegorikus ábrázolás, az emlékoszlop turullal, nemzeti motívumokkal, és az emléktábla a hősi halottak neveivel.

Az emlékművek megfelelő művészi színvonalát a Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság, a HEMOB biztosította, mely 1914–1915 fordulóján alakult. A HEMOB-nál títustervekből, szoborkatalógusból válogathattak a megrendelők. Később, 1924 után a Képzőművészek és Iparművészek Országos Gazdasági Szövetsége vette át a HEMOB feladatkörét. Egyedi emlékművek emelése esetén legelőször az ő jóváhagyásuk kellett. Hősi Emlékpályaterv kiállításokat rendeztek, Siklódy Lőrinc (1876-1945) szobrászművész alkotását pl. az 1930. tavaszi tárlat díjnyertessége alapján választotta Gödöllő városa. Siklódy Lőrinc a korszak egyik magasan jegyzett alkotója volt, aki számos hősi emlékművet készített pályája során. Pest megyében Gödöllő mellett még Kistarcsa, Püspökhátvan, Szada, Szigetcsép, Tápiógyörgye és Tápiószentmárton büszkélkedik mementóival. A művészettörténeti szakirodalomban kiemelkedő színvonalúnak ítélik Damkó József (1872-1955) ceglédi hősi emlékművét, a szobrásznak Érd-Ófaluban is van hősi szobra. Zala György (1858-1937) szobrászművész, az emlékműszobrászat legjelentősebb mestere a nagykőrösi hősi emlékművel gyarapította a megyei alkotások sorát. A 20. századi magyar szobrászat meghatározó művésze, Medgyessy Ferenc (1881-1958) hősi emlékművét Isaszegen láthatjuk, továbbá egy domborműves emléktábláját is Tök községben.

Számos településen fontos tartották az alkotó szobrászművész helyi kötődését, pl. Aszód: Morzsa-Morhardt Gyula (1905-1945); Dunaharaszti: Dedinszky Elemér (1884-1933); Pánd: Kiss János (1905-1981); Pomáz: Jankovits Gyula (1865-1932); Taksony: Ruff András (1885-1961); Zebegény: Maróti Géza (1875-1941). Ugyancsak említést érdemel Pilisborosjenő négy helybéli kőfaragója (Garnadi Károly, Pergel Ferenc, Pergel József, Resch Jakab), akik az obeliszket úgy készítették el, hogy még az anyagot is ők adták hozzá.

Ezen túlmenően gyakran még a megyéhez tartozás is előnynek számított. Ennek szép példája a gödöllői művésztelep alapító Körösfői Kriesch Aladár (1863-1920) „Gránátvető katona” szobra, melyet a művész halála után négy évvel öntöttek bronzba és állítottak fel Vácszentlászlón.

A mementók alkotói sorában két hölgyet is találunk. Feyérné Kovács Erzsébet iparművész domborműves emléktáblája Márianosztra, míg Bradofka Anna iparművésznő bronzdomborműves kompozíciója Pusztavacs római katolikus templomának homlokzatát díszíti.

Az alkotások időtállóságának, művészi színvonalának elismerését jelenti, hogy 1945 (főként 1989) után az emlékművek sokasága a II. világháború áldozatainak neveivel bővült, de 1956-os és trianoni funkciógyarapodásra is számos példa van. Ez azért vált lehetségessé, mert az utókor értékítélete szerint az emlékművek az eredeti szándéknak megfelelően valóban kifejezik a gyászt és a tiszteletet, de jól örökítik a magyar katona vitézségét is. Ugyanakkor 1945 után néhány mementót ideológiai okokból barbár módon leromboltak, melyre a Premontrei Rendház és Gimnázium hősi emlékműve Gödöllőn és a piliscsabai katonai tábor obeliszkje az elgondolkodtató példa.

Pest megye első világháborús emlékművei történelmi időszakot, sajátos művészeti stílust tükröznek. Minden emlékműnek egyedi sorsa, önálló, megőrzésre érdemes, tanulságokat hordozó története van, melyek összessége értékes, értéktári besorolásra érdemes részét képezik megyei épített örökségünknek.

Az emlékművek rövid bemutatása

Abony: A település hősi emlékművét, a sebesült katonát bajtársával megörökítő, masszív talapzatra emelt szobrot 1924. november 1-én avatták, 437 hős katona emlékére. A

fémkerítéssel határolt kompozíció alkotója Farkas Béla (1885-1945) szobrászművész. Az emlékművet 2013-ban felújították.

Acsa: A község hőseinek emlékét az 1943. május 9-én átadott leventeotthon épületének falán örökítették meg. A fehér márványtáblákra 30 hős nevét vésték, akiknek egyike már a II. világháborúban esett el.

Albertirsa - Alberti: Közadakozásból létesült emlékoszlop nemzeti motívumokkal 130 hősi halott tiszteletére, avatása 1924. május 25-én, vasárnap - a Hősök Vasárnapján - az evangélikus templommal szemben. Alkotója Branczeiz János (1897-1981) szobrászművész. A mementót 1994-ben, majd 2011-ben is felújították.

Albertirsa – Irsa: A község díszes, domborműves emléktábláját 120 hős emlékezetére állították a Tündérvilla Óvoda falán, melyet ünnepélyesen 1923. május 27-én, vasárnap leplezték le.

Alsónémedi: Sebesült bajtársát segítő katona szobra, hengeres talapzatán a község hősi halottainak neveit örökítő márványtáblákkal, avatása 1924 októberében, alkotója Markup Béla (1873-1945) szobrász, keramikus. Az emlékmű vörös márvány Trianon-emléktáblával egészült ki 2006. július 2-án.

Áporka: Kürtös katona szobra hasáb formátumú műkö alapon, előoldalán a község 30 hősi halottjának névsorával, avatása 1925 pünkösd hétfőjén (június 1.) a református templom mellett, alkotói Horváth Béla (1888-1973) és Kalotai Kreipel Ottó (1870-1938) szobrászok.

Aszód: A Szabadság téri Hősök emlékműve suttói mészkőből készült, oszlopán karddal. Avatása 1941. november 4-én, alkotója az aszódi származású Morzsa-Morhardt Gyula (1905-1945). Átépitve 1991-ben, amikor a II. világháború katonái, polgári áldozatai és a zsidó mártírok nevei is felkerültek az emlékműre. A kompozíció eredeti márvány emléktáblája az evangélikus templom homlokzatát díszíti.

Bag: Kiemelt alapon álló, vasrácsozattal körülkerített emlékoszlop, a csúcsán kettős kereszttel, oldalain a község 61 hőséne névsorával. Készítette Müller Tibor terve szerint Kollátor Henrik iparművész, avatása 1926. október 10-én.

Bénye: Az evangélikus templomudvarán álló emlékmű bronzba öntve az édesanyjától búcsúzó katona jelenetét, és a község 36 hősi halottjának emlékét örökíti. Alkotója Kiss János (1905-1981) pándi születésű szobrászművész, leleplezése 1938. június 5-én, pünkösdvasárnap. Később a II. világháború áldozatainak névsorával is kiegészült.

Bernecebaráti: A 7,5 méter magas emlékoszlop a Nagyboldogasszony templom kertjében állította a község 1934-ben. A földteraszra épített négyzetes alapú (1X1m) oszlop felső részét lefelé fordított 190 cm magas, 50 cm széles fémkard díszíti. A kard alatti márványtáblára az elesett hősök névsora került, melyet később külön gránittáblán a II. világháború áldozataival egészítettek ki. A 2017. évi felújítás során az emlékmű tovább bővült: a teraszra vezető lépcsősor melletti egyik oszlopon az I. világháborúban hadifogságba esettek névsora olvasható (Gyóni Géza: „Baky testvérnek” című verse idézetével), a másik oszlopon a község egykori izraelita lakosainak (1938-1944) emlékörző táblája látható.

Biatorbágy – Bia: Vasrácsozattal körülkerített, helyi terméskőből készült emlékoszlop, több lépcsős talpazattal, oldalain fehér márványtáblán a 103 hősi halott névsorával, dór oszlopban folytatódó tetejét magyar címer és Turulmadár díszíti. Avatása 1925. szeptember 13-án.

Biatorbágy – Torbágyi Római Katolikus Temető: Torbágy község német nyelvű hősi emlékműve a II. világháború áldozatainak neveit örökítő gránittáblákkal bővült. A mementó jól beleillik a ma is működő temetői környezetbe.

Budajenő: A katolikus templom előtti parkban, mészkőtalapzaton álló, fegyverére támaszkodó gyalogos katonát ábrázoló szobor. A talapzat fehér márványtáblája 34 hősi halott nevét rögzíti, avatása 1927. október 16-án. Később újabb táblákon a II. világháború áldozatainak névsorával bővült. A szomszédos Telki községgel közös emlékmű.

Budakalász: A római katolikus templom melletti, masszív alapzaton álló bronzszobor az ágyújára hajló tüzért ábrázolja. Alkotója Ungvári Sztankó Gyula (1900-1943) szobrász, 1926. július 11-én avatták, a település 62 hősi halottjának tiszteletére.

Budakeszi: A település főutcáját díszítő alkotás 178 hős emlékét őrzi. A mésző alapzaton álló bronzba öntött katona megrendülten tartja kezében bajtársa élettelen testét. Az alkotás Martinelli Jenő (1886-1954) szobrászművész munkája, avatása 1930. június 22-én történt.

Budaörs: Rácsos kerítéssel körülvett, magas talapzaton álló szoborkompozíció, mely a haldokló fiatal harcost ábrázolja, akit Krisztus magához ölel. A talapzat fehér márványtáblái aranyozott betűkkel őrzik a község hős fiainak neveit. Az alkotást Pásztor János (1881-1945) szobrászművész készítette.

Cegléd: Az emlékmű főmotívuma a magas mészőobeliszk, melynek csúcsát a karmaiban kardot tartó bronz-turul uralja. Az obeliszk előtti bronz-szoborcsoport zászlótartóból, rohamra induló kürtösből és kardját kivonni készülő huszárból áll. Az emlékmű alapzata és az obeliszk oldalfalazata 900 ceglédi hős nevét őrzi. Alkotója Damkó József (1872-1955) szobrászművész, avatása 1927. november 13-án, Horthy Miklós (1868-1957) kormányzó részvételével történt. A mementó 1991-ben a II. világháború áldozatainak neveit örökítő emlékfalal bővült, a május 17-i avató díszvendége Antall József (1932-1993) miniszterelnök volt.

Cegléd-Kossuth Lajos Gimnázium: Az oktatási intézmény aulájában 1927. november 13-án emlékművet avattak az iskola hősi halottai tiszteletére, melyet Mayer Péter terve alapján Hornyák Gyula képzőművész készített. A Turulmadárral és nemzeti címerrel díszített kompozíció 39 egykori diák emlékét örökíti, 1999-ben felújították.

Ceglédbercel: A község elöljárósága 1931 augusztusában pályázatot írt ki a település 92 hősi halottjának emlékművére, de az avatásra végül öt évvel később, 1936-ban került sor. A jelképes vaskerítéssel körülvett obeliszk két oldalára kardot faragott az ismeretlen alkotó, melyek a gúlán túlnyúlva mutatnak az égre. Az alapzat két oldalán a 92 hős névsora, míg a másik két oldalon a magyar címer motívumai találhatóak. A 2017. évi felújítás során a névsorok márványtáblákra kerültek.

Csobánka: A nagyközségből 272 katona vonult a világháborúba, a 69 hősi halott tiszteletére 1925-ben állítottak hősi emlékművet a római katolikus templom előtt, melyet október 18-án avattak fel. A lépcsőzetes alapzatra emelt, kitért szárnyú Turulmadár uralta obeliszk a község köveiből és kőfaragóinak ingyenes munkájával készült.

Csövár: Az evangélikus templom homlokzatán elhelyezett, keretbe foglalt fehér márványtábla a község 24 hősi halottjának emlékét őrzi. 1945 után a II. világháború 8 áldozata is kiegészítő táblát kapott.

Csömör: A terméskőből épített alapzaton álló emlékoszlop Márton Ferenc (1884-1940) szobrász és festőművész alkotása, avatása 1939. június 29-én, csütörtökön, Péter-Pál napján történt. A keresztmotívum két oldalán szimmetrikus elhelyezésben található a település hőseinek névsora. A további oldalakon később a település több történelmi eseményének emlékét tüntették fel, a hozzájuk kötődő áldozatok neveivel.

Dabas – Alsódabas: A patkó alakú talapzathoz négy-hengergyűrűs oszlop tartozik, díszes oszlopfejjel, rajta térdelő angyal, balkeze szívéen, jobb kezében olajág. Az oszlop gyűrűshengereire 59 hősi halott nevét vésték. Avatása 1925. május 10-én, az akkori községháza előtti téren. 1966-ban helyezték át jelenlegi helyére, a Martinovics-térre, ahol 2016-ban felújították.

Dabas – Sári: A lépcsőzetes alapzatról kiemelkedő emlékoszlop a kettős keresztben végződik. A dicső múltat a korhű ruhában, történelmi elődként ábrázolt katonaalak jelképezi a szent karddal, aki fél térdre ereszkedve, főhajtással tisztelegve emlékezik és emlékeztet a hősökre. Az oszlop két oldalán, fehér márványlapokon kapott helyet Sári község 25 hősi

halottjának névsora. Avatása 1924. november 1-én, mindenszentek napján történt. A második világháború áldozatainak 33 fős névsorával az 1986. évi felújításkor bővült az emlékmű.

Dány: A község iskolaudvaron álló emlékműve 77 hős nevét őrzi. Avatása 1937. május 30-án történt, alkotója Farkas Béla (1885-1945) szobrászművész. A lépcsőzetes alapzatra emelt szobor főalakja a térdelő Jézus, aki magához emeli a haldokló magyar katonát. Az áldozatok nevét a talpazatba vésvé olvashatjuk.

Diósd: A katolikus templomkert emlékoszlopát 33 hősi halott tiszteletére emelték. Alkotója Berecz Gyula (1894-1951) szobrász, avatása 1942-ben történt. Az elesett hősök neveit fehér márványtáblába vésvé olvashatjuk az oszlop két oldalán. A mementó 2006. június 4-én a lépcsőzet előtt elhelyezett Trianon emlékrésszel bővült.

Domony: Az evangélikus templom külső homlokzatán elhelyezett fehér márványtábla 46 hősi halott nevét örökíti. Állításáról már 1917-ben, a reformáció 400 éves jubileumán döntöttek. Avatása 1923. szeptember 2-án, emelkedett hangulatú ünnepélyen, több eseményt (Agoraszó Tivadar alispán és dr. Csilléry Zoltán főjegyző fogadása az aszódi állomáson, istentisztelet, majd délután műkedvelői előadás) magába foglaló rendezvénysorozat keretében történt.

Dömsöd: A világháborúban a településről 1862 férfi vonult hadba, közülük 182 hősi halált halt. Emléküket a református templom melletti téren emelt szobor őrzi, melyet 1924. november 30-án avattak fel. A lépcsőzetes alapzatra emelt kőszobor főalakja a sebesült bajtársát oltalmazó, annak kardját stafétaként átvevő magyar ifjú. Az áldozatok nevét fehér márványtáblákra vésvé örökítették meg. Az emlékművet 1993-ban - a II. világháború áldozataival bővítve -, felújították, melynek avatóját június 5-én tartották.

Dömsöd-Dab: Dab község a világháborúban 28 hősi halottal adózott a hazának. Emléküket, vitézségüket a református templom külső falán elhelyezett keretbe foglalt fekete márványtábla hirdeti. A település 1939. január 1-én egyesült Dömsöddel.

Dunabogdány: A római katolikus templom melletti, kőgolyókkal határolt emlékoszlop a község 125 hős fiának tiszteletére emeltetett 1930-ban. Müller Tibor szobrászművész alkotását június 29-én, Szent Péter-Pál napján avatták fel. Meghatározó eleme a hadi hősök emléke előtt tisztelgő kard és annak markolatát övező bronzkoszorú. Az áldozatok névsora később a II. világháború és 1956 hőseinek adataival bővült.

Dunaharaszti: A szívéhez kapó katonát ábrázoló szobor 140 hősi halott emlékét őrzi. Dedinszky Elemér (1884-1933) helyi szobrász alkotását 1927. október 30-án avatták fel. Eredeti helyéről tíz év múlva a község központjában kialakított Hősök terére helyezték át. Később a II. világháborúban elesettek nevét rögzítő márványtáblákkal bővült, majd 2018-ban az eredetiségre törekedve teljes felújításra került.

Dunakeszi: A község 549 férfi lakosa vonult be katonaként a világháborúba, közülük 116-an adták életüket a hazáért. A hadiözvegyek száma 67, a hadiárvaké 98. A hősi halottak tiszteletére közadakozásból és földek haszonbéréből emeltek emlékművet, melyet 1928. szeptember 8-án, Kisasszony napján lepleztek le. A műkőből készült emlékmű felső részén álló sebesült katona jobb kezében zászlót és keresztet tart, szimbolizálva a csatamezőről többé haza nem térő hősöket. Az alapzat szoborcsoportjában az édesanya két gyermekével a gyászoló özvegyet és az árvákat ábrázolja, a hátrahagyott családokat jelképezve. A hősi emlékmű Pongrácz Szigfrid (1872-1929) és Reichenberger József szobrászok alkotása, akik a szoborcsoport alakjait helyi modellekről formázták.

Dunakeszi-Alag: Dunakeszin, a Nepomuki Szent János kápolna előterében található az első világháború 34 alagi hősi halottjának tisztelgő feketemárvány emléktábla. Ugyanitt 1923. június 17-én a Magyar Lovaregylet két emléktáblát avatott a világháborúban elesett úrlovasok és lovászok emlékére. Az emléktáblákat Hanauer István (1869-1942) váci püspök szentelte fel, és áldotta meg.

Ecser: 1923-ban döntött a község arról, hogy emlékművet állít a világháborúban hősi halált halt ecseri katonáknak. Az 52 hős nevét örökítő emléktáblát 1928 májusában avatták fel. A

keretbefoglalt fehér márványtábla a római katolikus templom bejárata felett nyert elhelyezést. A tábla két oldalára a dicsőséget és erőt jelképező kard és tölgyfalevél ábrázolás került. 1937-ben a templom és a plébánia között kialakították a Hősök ligetét, ahol 52 fa és 52 emlékkő őrizte a hősi halottak emlékét. A Hősök ligete azonban a háború alatt megsemmisült, a megmaradt emlékköveket a temetőbe telepítették.

Érd-Ófalu: A település 83 hősi halottjának emléksobrát 1924. augusztus 24-én avatták. A közadakozásból létesült alkotás Damkó József szobrász munkája. A kétalakos műkö kompozíció egy zászlótartó haldokló bajtársát oltalmazó katonát ábrázol. Az emlékművet 2014-ben óvodakerti eredeti helyéről a Hősök terére helyezték át és felújították. A talapzaton egyúttal a II. világháború áldozatait is feltüntették.

Fót: A település 92 hősi halottjának 1924-ben emelt emlékművet, melyet október 12-én avattak fel a községháza előtti téren. A szobor sapkáját kezében tartó, bekötött homlokú, teljes fegyverzetben lévő, de megfáradt, elgondolkodó, puskájára támaszkodó honvédet ábrázol, alkotói Horváth Béla (1888-1973) és Kalotai Kreipel Ottó (1870-1938) szobrászok. A talapzat két márvány emléktábláján olvashatók az elesett hősök nevei. Az alkotást 2000-ben a Fóti Faluszépítők Egyesülete felújította.

Galgagyörk: A községből 78-an vonultak be katonának a világháborúban, közülük 27-en adták életüket a hazáért. Tiszteletükre 1925. július 12-én avattak emlékművet a dombtetőn álló evangélikus templom kertjében. Az emlékműnek a terméskő alapzatra emelt, kőből faragott kereszt a meghatározó motívuma, a hősök névsorát a talapzat két oldalára vésték. A szobor Tahy István (1877-1932) helyi földbirtokos költségén, adományként valósult meg.

Galgahévíz: A világháborúban 67 hősi halált halt fia vitézi tetteinek megörökítésére 1926. október 3-án emlékművet avatott a község. A főtéren felállított szobor sisakos, gránátos közkatonát ábrázol, a hősök neveit a talapzat oldalán, fehér márványlapokon rögzítették. Az emlékmű a II. világháború áldozatainak névsorával bővült.

Galgamácsa: A község 376 katonája vett részt a világháborúban, közülük 62-en haltak hősi halált. Az áldozatok tiszteletére 1930-ban hősi emlékművet emeltek a római katolikus templom előtt, melyet július 6-án lepleztek le. Az emlékoszlop tetejét nemzeti jelképként a Szent Korona díszíti. A lépcsőzetes alapzaton kardra támaszkodva fél térdre ereszkedő, főhajtással tisztelgő katona emlékezik a hősökre. A település hőseinek névsorát az emlékoszlop oldalfalán, márványtáblán örökítették meg. Az emlékmű a II. világháború áldozatainak névsorával bővült.

Gomba: A község 70 hősi halottjának 1926-ban emelt emlékoszlopot, melyet június 27-én lepleztek le a református templom előtt. Az emlékmű alkotója Branczeiz János (1897-1981) szobrászművész, fő alakja Szűz Mária, a Magyarok Nagyasszonya. Az oszlop következő szintjén a jellegzetes kardmotívum található, míg csúcsára a címer és a Szent Korona került. Az áldozatok neveit az oszlop oldalfalaira vésték. Az emlékművet az I. világháború centenáriuma kapcsán felújította a község önkormányzata.

Göd-Felsőgöd: A nagyközség 38 katonája vonult a világháborúba. 17 hősi halott emlékét a 801. Losonczy István cserkészcsoport fehér márványtáblán örökítette meg, melyet 1929. december 1-én lepleztek le az öt évvel korábban felszentelt Jézus Szíve római katolikus templom külső homlokzatán. Névsoruk a Jácint utcai temető emléktábláján is megtalálható. Ugyanitt „Az I. világháború frontharcosai” feliratú emléktáblán 13 hős nevét olvashatjuk.

Göd-Alsógöd: A világháborúban 29-en vonultak be a településről, közülük 10-en adták életüket a hazáért. Tiszteletükre névvel ellátott emlékfákat ültettek a Duna parton, majd később az alsógödi Szent István Katolikus templom Pesti út felőli homlokzatán a II. világháború áldozataival közös emléktáblát állítottak.

Gödöllő: A település világháborús hőseinek emlékművét 1930. szeptember 7-én, Horthy Miklós kormányzó részvételével, a főtéren leplezték le, ahol közel ötezren szorongtak. Siklódy Lőrinc (1876-1945) erdélyi származású szobrászművész bronzból készült alkotása

székely népviseletbe öltözött fiatal férfit ábrázol, aki jobb kezében nemzeti lobogót, baljában pedig virágcsokrot tart. A hősi halottak névsorát az alapzat két oldalfalára vésték. Az 1970-es években az emlékművet a református temető elhagyott részére helyezték, ahonnan a Gödöllői Városvédő Egyesület munkája nyomán 1989-ben visszakerült az eredeti helyéhez közeli pozícióba. 1935. október 6-án a kastélykápolna előtt termésköből emelt országzászlót avattak, majd 1939. szeptember 3-án a gödöllői tűzoltók 6 hősi halált halt bajtársuk tiszteletére emléktáblát lepleztek le a Szabadság úton. (A Premontrei Rendház és Gimnázium 1928-ban emelt, május 9-én avatott hősi emlékművét az 1950-es években lerombolták.)

Gyömrő: A Hősök ligetében, a kiskápolna alatti domboldalon, terméskő alapzaton álló emlékmű a kis fejfákkal és a kő kereszttel jelképes temetőként alkot egységet. A hősök névsorát az emlékmű oldalán rögzített márványlapokra vésték. A mementó a 2016. évi felújítás során kovácsoltvas jellegű kerítéssel bővült.

Hévízgyörk: A község 76 hősi halottjának tisztelegve 1924-ben emlékművet állított a település, melyet június 29-én avattak fel. A lépcsőzetes alapzataból klasszikus Turulos obeliszk emelkedik ki, melynek ovális domborműjén sebesült, halott katona szimbolizálja a község fiainak tragédiáját. Az oszlop oldalainak fehér márványlapjain olvashatók a hősök nevei, mely 1945 után a II. világháború áldozataival gyarapodott. A parkban, az emlékmű közelében egységes, jelképes sírköveket helyeztek el három sorban, zománcozott táblákon a hősök nevével, rendfokozatával és csapattestével.

Iklad: 1927-ben a település 31 hősenek tiszteletére emléktáblát állítottak az evangélikus templom külső homlokzatán, melyet május 29-én lepleztek le. Egyúttal a hősök emlékére a gyülekezet harangokat is öntetett, melyeket szintén ezen a napon avattak. 1945 után ugyancsak itt helyezték el a II. világháború áldozatainak emléktábláját is.

Ipolytölgyes: Az akkor még Hont megyéhez tartozó község 1944-ben állított emlékművet az I. világháborúban elesett 18 hősenek. Az avatást május 28-án, pünkösdvasárnap tartották, az ünnep szónoka Keresztes János plébános volt. Az obeliszk tetején Turulmadár címerrel, alatta pedig a PRO PATRIA felírat, majd téglalap alakban két egymásra, keresztbe helyezett kard látható. Az alapzatba vésvé olvashatjuk a hősök neveit, mely 1990 októberében, külön fehér márványtáblán a II. világháború áldozataival egészült ki. Az emlékművet az I. világháború centenáriumának időszakában felújították.

Isaszeg: A település 103 hős fia tiszteletére 1925-ben állított emlékművet az állami iskola előtti téren parkosított környezetben, melyet november 1-én lepleztek le. Medgyessy Ferenc (1881-1958) szobrászművész alkotása harcba induló sisakos honvédet ábrázol, aki egyik karjával sebesült bajtársát támogatja. A hősök neveit a talapzat oldalaira vésték. A folyamatosan jó állapotban tartott emlékmű később a lépcsőzet két oldalán kialakított emlékfalakon, fehér márványtáblákon rögzítve a II. világháború áldozatainak névsorával gyarapodott.

Kakucs: A község még országos viszonylatban is figyelemreméltóan korán, már 1920-ban emléket állított 30 hősi halottjának. A gyorsaság a település földbirtokosának, kakucsi Liebner Józsefnek (1850-1925) köszönhető, aki a római katolikus templom előtti téren, lépcsőzetes alapzaton álló kőkeresztet állíttatott. A hősök neveit fehér márványlapokon örökítették meg, mely a II. világháború áldozataival tovább bővült. 1993-ban a község közös világháborús emlékművet létesített, valamennyi áldozatot feltüntetve. A Liebner keresztet 2004-ben Nagy József és felesége felújította.

Káva: A vármegyei címtár adata szerint a kis község 372 katonája vonult a világháborúba, közülük 32-en hősi halált haltak. A település tiszteletükre emlékművet emelt 1929-ben, melyet október 6-án lepleztek le. Az alkotás ókori görög stílusú épületet idéz, dór tartóoszlopokkal, előterében a három katonát ábrázoló domborművel. Az alapzatra 30 hős nevét vésték.

Kemence: Az egykoron Hont vármegye gyűléseinek helyet adó község iskolája előtti téren, lépcsőzetes emelvényen álló obeliszk 46 hős emlékét őrzi. Neveiket fehér márványtáblára vésték, mely fölött hadimotívumok (puska, kard, sisak) található, a kereszt oltalmában. 1945 után az alapzat fekete márványtábláján a II. világháború áldozatainak névsorát örökítették meg.

Kiskunlacháza: A község 142 hősének emlékművét 1924-ben állították a református templom kertjében. A műkőből készült alkotás - Pásztor János (1881-1945) szobrászművész munkája -, a családját, kisfiát és feleségét oltalmazó katonát ábrázolja. A hősök neveit a hátoldalra vésték, majd később újabb táblán, 84 névvel a II. világháború áldozatait is megörökítették.

Kiskunlacháza – Pereg: Az 1950-től Kiskunlacházához csatolt Pereg község ugyancsak 1924-ben emelt hősi emlékművet. A perei katolikus temetőben álló, timpanonban és keresztben végződő kőtáblát augusztus 24-én leplezték le. A 84 hősi halott nevét örökítő emlékmű ifj. Vella Pál kisbirtokos és neje, Gubovics Mária adományából valósult meg, míg a hozzávezető díszes lépcsőzetet Juhász János községi bíró és neje, Gubovics Anna készítette. Áldozatkészségüket József királyi herceg levélben köszönte meg.

Kisoroszi – Római Katolikus Egyházközség: A gyülekezet 1935-ben templomuk külső homlokzatán, fészület alá helyezett emléktáblát állított 33 világháborús hősének, melyet pünkösdi hétfőjén avattak fel. A mementó 1945 után a II. világháború áldozatainak névsorával bővült.

Kisoroszi – Református Egyházközség: 1935 novemberében a reformátusok is emléktáblát állítottak a gyülekezet 12 hősi halottjának tiszteletére. A fehér márványtáblát a templom külső falán, timpanonnal díszített keretbe állították. Később a II. világháború egyetlen áldozatának nevét is itt, külön táblán rögzítették.

Kistarcsa: A község 42 hősi halottjának 1937-ben állítottak emlékművet, melyet július 4-én avattak fel. Alkotója ditrói Siklody Lőrinc (1876-1945) szobrászművész. A lépcsőzetes alapzatra emelt obeliszk előtti bronzdombormű harcba induló sisakos, köpenyes katonát ábrázol. A hősök neveit márványtábla őrzi. A mementó a II. világháború áldozataira emlékező felirattal egészült ki 1998-ban.

Kocsér: A település 1924-ben állított 172 hősének emlékművet, melyet 1924. július 27-én avattak fel. Székely Károly (1880-1941) alkotása nemzeti lobogóval és puskával harcba induló katonát ábrázol zárt ruházatban és határozott, eltökélt arcvonásokkal. A hősi halottak neveit az oldalfalakra vésvé olvashatjuk. Az emlékművet 2013-ban felújították.

Kóka: A község 142 fia halt hősi halált az első világháborúban. Tiszteletükre előbb 1926-ban harangot öntöttek, majd 1942-ben emlékművet is állítottak, melyet október 11-én avattak fel a római katolikus templom előtti téren. Turáni Kovács Imre (1910-1975) szobrászművész alkotásának őrzőangyala védelmezi a harcban megfáradt, sebesültnek látszó hadfit. Mögöttük a kettős kereszttel áttört obeliszk áll, oldalára vésvé a hősök névsora, mely fehér márványtáblákon kiegészült a II. világháborús hősi halottaival. Az emlékművet az I. világháború centenáriuma időszakában felújították, főként az alumíniumból öntött szobor rekonstrukciója igényelt különleges eljárást és szakértelmet.

Kosd: A település emlékműve fehér márványlapon 63 hősi halott nevét és helytállását őrzi. Névsoruk felett díszes dombormű található katonalakkkal, majd az oszlop tetejét a kettős kereszt uralja. A község második világháborús áldozatainak 61 fős névsorát az alapzat tábláján helyezték el.

Kóspallag: A község hősi emlékét és országzászlóját a római katolikus templom mellett állították 1934-ben, melyet június 17-én leplezték le. A bástyaszerű építmény emléktáblája 24 hősi halott emlékét őrzi.

Leányfalu-Pócsmegyer: A Pócsmegyer-Leányfalusi Önkéntes Tűzoltó Egyesület 1928-ban 8 hősi halott bajtársuk emlékét örökítette meg. Az emlékoszlop alkotója Lószman Rudolf. Az

1947-ben önállósult Leányfalu község 1999-ben állított hősi emléket 16 hősi halottja tiszteletére. Török Richárd alkotása egyúttal II. világháborús, 1848-as és 1956-os emlékműként is szolgál.

Letkés: Három oldalról nyitott, kápolna alakú, sajátos stílusú emlékhelyet létesített a község 30 hősi halottja tiszteletére, melyet 1924. január 1-én avattak fel. A hátsó falon angyalt ábrázoló dombormű látható rózsával, levelekkel, alul pedig sapkával, puskával és szuronnal, míg a középre helyezett emléktáblán a hősök neve és rendfokozata olvasható. Az emlékmű Szajkó Gábor és Szántó Ernő helyi birtokosok adományából valósult meg.

Maglód: A település 1923-ban örökítette meg 107 hősi halottjának emlékét, melyet november 25-én avattak fel. A műkö emlékoszlop tetején kardot tartó Turulmadár látható. Az oszlop elején kőbe vésve a hármass halom található, kereszttel a középső domb tetején. A két oldalon bronz domborműveket helyeztek el, míg a hősök neveit a hátoldalra vésték. Az emlékművet 2013-ban felújították.

Makád: A világháborúban 424-en vonultak hadba, közülük 60-an haltak hősi halált. Tiszteletükre 1924-ben a református templom keleti falán emeltek emléktáblát. 1945 után ugyanitt örökítették meg a II. világháború áldozatainak névsorát is.

Márianosztra: A község 47 hősi halottjának tiszteletére 1924. november 23-án emléktáblát avattak a római katolikus templom külső homlokzatán. Feyérné Kovács Erzsébet (1889-?) iparművész alkotása műköből készült, középen a hősök névsorával, melyet mindkét oldalon kardot és koszorút tartó szárnyas angyal domborműve határol.

Mende: A téglalapra emelt műkö obeliszket 1922. október 29-én avatták fel. Csúcsrészén koszorúmotívum látható, a 45 hősi halott nevét fehér márványlap őrzi. Később, újabb márványlapon a II. világháború áldozatainak névsorát is itt örökítették meg. Az emlékművet az I. világháború centenáriuma időszakában felújították és újabb, az 1956-os forradalom emlékét idéző felirattal bővítették.

Monor: A település közadakozásból 1923. szeptember 16-án avatta fel hősi emlékművét a református templom előtti téren mintegy 5000 fő részvételével. Kallós Ede (1866-1950) szobrászművész műkö alkotása gyalogosan, puskával harcra készülő huszárt ábrázol. A 179 hős névsorát az oldalfalakra vésték. Az emlékművet 2012-ben felújították.

Nagybörzsöny: A kis község 78 hős fia esett el a világháborúban, tiszteletükre 1929-ben állítottak hősi emlékművet. Keviczky Hugó (1879-1946) szobrász lépcsőzetes alapra emelt műköobeliszkjének meghatározó motívuma a csúcsát díszítő, bronzból készült Turulmadár. A hősök neveit az oldalfalak tábláin olvashatjuk.

Nagykátá: A település központi parkjában 1934-ben emeltek hősi emlékművet, melyet május 21-én, pünkösdhétfőn avattak fel. A mészkőalapra álló, sisakos zászlótartó katonát ábrázoló bronzszobor alkotója Szödy Szilárd (1878-1939) helyi születésű szobrászművész. A 11 méter magas, lánckerítéssel határolt emlékművön a hősi halottak 248 fős névsorát az oldalfalak tábláira vésték.

Nagykőrös: A város 1011 hősi halottjának 1927-ben állított emlékművet, melyet június 12-én, Horthy Miklós kormányzó jelenlétében avattak fel. A monumentális alkotás Zala György (1858-1937) szobrászművész munkája. A carrarai márványból faragott kompozíció főalakja a gyászba borult, jobb kezében babérkoszorút tartó Hungária, mellette a magyar hősiességet és elszántságot szimbolizáló, harcra kész orosz lánccal. A talpazatot bronz domborművek díszítik, melyek egyike öldöklő csatajelenetet ábrázol, míg a másik az elesettek tetemei fölött síró özvegyeket és árvákat jeleníti meg. A hősök névsorát is bronz táblák örökítik. A városháza falán 9 közalkalmazott tiszteletére 1929. november 17-én emléktáblát avattak.

Nagykovácsi: A községből 450 katona vonult a világháborúba, az áldozatok tiszteletére 1925. szeptember 8-án avattak hősi emlékművet, melyet Vass Viktor (1873-1955) szobrászművész készített. Az emlékoszlop haraszi mészkőből készült, tetején kőből faragott Turulmadárral. A bronz koronáscímer alatt a hősi halottak hetvenfős névsorát olvashatjuk, melynek élén gróf

Tisza István (1861-1918) mártír-miniszterelnök, a község nagybirtokosa áll. Az alsó domborművön angyal őrzi az elesett hős örökalmát. Az 1950-es években jelentős rombolással felszabadulási emlékművé alakították a mementót, melyet 1990-ben régi fénykép alapján, adományokból rekonstruáltak. A névsor az oszlop másik oldalán a II. világháború áldozataival bővült. 2017-ben a Tisza István tér rekonstrukciója során az emlékművet felújították.

Nagytarcsa: A község 46 hős fiának 1931. szeptember 27-én avattak emlékoszlopot az evangélikus templomkertben. Nagy napja volt ez a gyülekezetnek, ugyanis az újonnan épült templom felszentelése is előzőleg ezen a napon történt, dr. Raffay Sándor (1866-1947) püspök közreműködésével. A karddal, koszorúval díszített obeliszktetejét impozáns bronz Turulmadár uralta, a hősök névsorát fehér márványlapokra vésték. 1949-ben a helyi kommunista vezetők eltávolították a Turult. Később az emlékmű külön táblán a II. világháború áldozatainak neveivel bővült, az oszlop csúcsára pedig 1983-ban feszület került, dr. Foltin Brúnó (1951-2019) evangélikus lelkész alkotása.

Nyáregyháza: A település 104 hősi halottjának tiszteletére több éves előkészítés után, közadakozásból 1933-ban állított emlékművet, melyet június 11-én, vasárnap avattak fel. Az obeliszktalpatzatának domborművén a magyar címer előtt két, karddal és puskával ábrázolt katona látható, oldalt pedig a hősök neveit örökítő fehér márványlapokkal. Az oszlop oldalain kard és koszorú motívum, a tetején Turulmadár áll. Később a II. világháború áldozatainak névsorával is bővült az emlékmű, melyet 2017-ben felújítottak.

Ócsa: A világháborúban 604-en vonultak hadba a településről. Elesett hőseiknek 1926. november 7-én avattak emlékszobrot, mely Markup Béla (1873-1945) szobrász, keramikus alkotása. Az emlékmű tetején Hungária ölében fekszik az elesett katona. A szimbolikus nőalak fejét a Szent Korona díszíti, testét hadivért, vállát és hátát pedig köpeny borítja, míg a katona zubbonyban, szintén köpenyt viselve. Az alapzat márványlapjai 105 hős nevét rögzítik.

Órbottyán – Órszentmiklósi Refomátus Egyház: A gyülekezet templomának bejáratánál, a külső homlokzaton, „angyalos” címer alatt, kardmotívummal osztott emléktábla őrzi az I. világháború 15 hősenek nevét, mely 1938-ban egy fővel bővült. Később, már az új évezredben a vácbottyáni római katolikus templom előtt mindkét világháború áldozatainak tisztelgő emlékszobrot állítottak a Galgó család támogatásával.

Örkény: A megyei címtár adata szerint a község 102 katonája esett el a világháborúban. Emlékükre 1926-ban szobrot állítottak, melyet november 21-én avattak fel. A lépcsőzetes alapzatra emelt hősi emlékmű Pongrácz Szigfrid (1872-1929) szobrász alkotása, mely puskájára támaszkodó, sisakos honvédet ábrázol. A hősök neveit az oldalfalak tábláin olvashatjuk.

Pánd: A település 86 hősi halottjának tiszteletére 1938. október 23-án avattak hősi emlékművet. Alkotója a község szülötte, Kiss János (1905-1981) szobrászművész, aki Olaszországban szép művészi karriert futott be. A mészkőalapzatra emelt bronzszobor, azt a pillanatot örökíti meg, amikor a harcba induló katona elköszön az édesanyjától és elhagyja az anyaföldet. A hősök neveit bronztábla őrzi, mely később a II. világháború áldozatainak táblájával egészült ki, sőt újabb táblán az 1944. november 8-i bombázás polgári áldozatainak is emléket állítottak.

Páty: A református templom kertjében 1928. június 24-én avatták fel a község hősi emlékművét. Keviczky Hugó (1879-1946) szobrászművész alkotása 113 elesett katona helytállására emlékeztet. A mészkő talapzaton bronzból öntött, sérült ágyúcsőre támaszkodó, puskás katona áll. A talapzat bronzdomborművén a címer, rajta pedig a törött kardot tartó Turulmadár. A hősök neveit márványtáblákra vésték. 1989-ben, a lépcsőlapon két oldalt állított táblákon a II. világháború áldozatainak névsorával bővült az emlékmű.

Pécel: A község 123 hős fia életével adózott a világháborúnak, emlékükre 1923-ban szobrot emeltek, melyet október 7-én avattak fel. Kallós Ede (1866-1950) szobrászművész műkö alkotása a dicső múltat idézi, a történelmi elődöt korhű ruhában és a szent karddal ábrázolva. A hősök neveit fehér márványtáblákra vésték. A talapzat stílusával harmonizáló padok jól szolgálják az emlékezést. A Kálvin téri emlékművet 2017-ben felújították.

Penc: A nagyközség 1926. augusztus 15-én romhányi terméskőből faragott hősi emlékművet avatott. Az emlékoszlop talapzatán a 19 hős nevét fehér márványtáblára vésték. Később az oldaltáblákon a II. világháború áldozatainak neveit is itt örökítették meg. Az emlékművet és környezetét az első világháború centenáriumának időszakában felújították, rendbe tették.

Perbál: A község hősi emlékművét 1939. október 22-én avatták fel az országzászlóval egy időben a római katolikus templom előtti téren. A lépcsőzetes alapzatra emelt, hasábformájú műköobeliszk csúcsát minden oldalon kereszt motívum díszíti. Az oldalfalak márványtáblái 67 hős nevét örökítik. Később a II. világháború áldozatainak márványtábláival bővült a mementő.

Perőcsény: A település hősi halottainak 1934. június 21-én állítottak emléket. A domboldalon, a református templom alatti sziklára terméskőből épített obeliszk csúcsát kardot tartó bronz Turulmadár ékesíti. Felirata a hősök emléke előtt tiszteleg, továbbá egy „turulmadaras” idézetet tartalmaz. A 28 hős névsorát a rendszerváltás után, 1994-ben a falu főterén mindkét világháború áldozatainak emelt emlékművön örökítették meg.

Péteri: Az evangélikus gyülekezet temploma emléktábláján örökítette meg a hősi halált halt Földváry Miklós Elek (1892-1918) államtudor emlékét, aki 33 havi szolgálat után az olasz fronton, Asiagonál esett el 1918. augusztus 9-én.

Pilis: A vármegyei címtár adatainak tanúsága szerint a községből 1650-en vonultak be a világháborúba, közülük 140-en estek el a harcmezőn. Tiszteletükre 1923-ben hősi emlékművet emeltek az evangélikus templom kertjében. A lépcsőzetes talapzaton, hátlap előtt álló, köpenyes zászlótartó katona jelképezi a hősök vitézségét. Névsorukat a szobor hátlapjára vésték, mely később a II. világháború áldozataival bővült. Az emlékművet 2014-ben felújították.

Pilisborosjenő: A község 68 hősi halottjának 1925. május 24-én avattak emlékművet. A műkö obeliszket helybéli kőfaragók (Garnadi Károly, Pergel Ferenc, Pergel József, Resch Jakab) készítették, úgy, hogy az anyagot is ők adták hozzá. Az oszlop domborművén hadi és nemzeti jelképek láthatók. A hősök névsorát fehér márványlapokra vésték, mely később a II. világháború áldozatainak neveivel egészült ki.

Piliscsaba: 1926. augusztus 15-én, a római katolikus templom előtti téren avatták fel a település 73 hősi halottjának emléksobrát. A szoborkompozíciót vaskerítés határolja, sírszerű alapzata terméskő keretbe foglalt. A négyszögletes oszlop tetején szárnyaszegett, nyíllal megsebesített fénymadár áll. A talpazaton kezét imára kulcsoló, az égre feltekintő nőalak. Az oldalfalakon pedig fekete márványtáblán az elesettek nevei. Az emlékművet 2018-ban felújították. (A piliscsabai katonai tábor területén 1942-ben emeltek hősi emlékművet, azonban 1945 után a szovjet csapatok vették birtokba az objektumot és elbontották az obeliszket.)

Pilisszántó: A község 34 hős fiának 1923. április 15-én avattak emlékművet. A vaskerítéssel határolt, lépcsőzetes állványra emelt masszív kőkereszt talapzatára vésték a hősök névsorát. Helyi földbirtokos, báró Orosdy Fülöp (1863-1930) és felesége adományából valósult meg, az ő fiúk is elesett a harcokban. A Kádár-korszakban a temető eldugott sarkába helyezték át, ahonnan a rendszerváltás után került a jelenlegi Hősök terére. A II. világháború áldozatainak névsorával 1992-ben egészült ki a mementő.

Pilisszentiván: A település már a harcok idején döntött hősei emlékének megörökítéséről, így az országban az elsők között állítottak emlékművet. Pontos dátuma nem maradt fenn, egyes források 1918-ra, mások viszont 1919-re teszik az avatás időpontját. A gránit obeliszk felirata

német és magyar nyelvű, felső részén kereszttel. Az alapzat falaira vésték a 33 hős névsorát. 1991-ben itt kapott helyet a II. világháborús emlékmű is, majd az 1956-os forradalom áldozatainak emlékköve is.

Pilisszentkereszt: A község 43 hősének emléktábláját 1934. május 20-án avatták fel a római katolikus templom külső homlokzatán, majd később a II. világháború áldozatait is itt örökítették meg. Előzménye, - és valószínűleg kiváltó oka, - hogy korábban, 1933. május 28-án, az iskola udvarán hősi emlékművet állítottak, mely nem rögzítette a hősök neveit. A kőhalomra helyezett koronát a kettős kereszttel ábrázoló emlékművet Kozák István készítette. A települési önkormányzat döntése alapján 2014-ben az I. világháborús emlékművet áthelyezték a templom melletti Emlékparkba, a történelmi adottság alapján közelítve a két mementót.

Pilisszentkereszt-Dobogókő: A Magyar Turista Egyesület 1931. május 10-én emlékművet avatott menedékház telepén a világháborúban elesett tagjai tiszteletére. Krisztián Sándor (1876-1940) szobrász kompozíciója szikla halomra helyezett Szent Koronát és kettős keresztet ábrázol, a hős tagtársak tiszteletére elhelyezett emlékkövel. 1990-ben a II. világháborúban meghalt természetjárókra emlékeztető kövel bővült a mementó. 2018-ban felújították az emlékművet, melyet november 27-én avattak fel, egyidejűleg emléktáblán is megörökítve az 58 hősi halott tagtárs nevét.

Pilisszentlászló: A községből 280 katona vonult be a háborúba, közülük 25-en haltak hősi halált. Tiszteletükre terméskőből emeltek emlékművet, melynek tetején kettős kereszt áll, avatása 1942-ben történt. A hősök névsorát a II. világháború áldozataival közös fehér márványlapra vésték.

Pilisvörösvár: A településről 809 katona vonult a világháborúba, akik közül 78-an haltak hősi halált. Tiszteletükre már 1920. augusztus 20-án emlékművet avattak a temetőben. A mementó domborműve harcra készül, puskára támaszkodó katonát ábrázol, csúcsát Turulmadár díszíti. Krasznai Lajos (1884-1965) szobrászművész alkotását 1944-ben helyezték át az óvoda előtti térre, melyet a rendszerváltás után Hősök parkjává fejlesztettek. Itt kaptak helyet – egységet alkotva - az 1956-os, 1848-as és a II. világháborús emlékművek.

Pócsmegyer: Az akkor még Leányfalival közös községből 242 katona vonult a világháborúba, az 1935-ben emelt domborműves hősi emlékmű 42 hősi halott helyállítását örökíti. Tokody Gyula (1890-1974) szobrász kompozíciója a református templom közeli Kossuth utca 4. szám alatti ház külső homlokzatát ékesíti. 1989-ben a hősi halottak névsorát a II. világháború orosz harctéren elesett áldozataival bővítették.

Pomáz: A nagyközségből 622-en vonultak be a világháborúba, közülük 142-en estek, vagy tűntek el a harcmezőn. Tiszteletükre 1923. szeptember 16-án avattak emlékművet a református templommal szemben. Jankovits Gyula (1865-1932) Pomázon élő szobrász kompozíciójának főalakja a sisakos, szuronyos, harcészültségben álló katona. A hősök neveit a szobor mögötti oszlop alapzatának oldalfalaira vésték. A névsor később, részlegesen, a II. világháború áldozataival bővült.

Pusztavacs: A település 47 hősi halottjának 1927 júliusában Fülöp Józsiás Szász-Coburg és Gothai herceg (1901-?) emelt emlékművet, melyet október 9-én avattak fel ünnepélyesen. Bradofka Anna iparművésznő bronzdomborműves kompozíciója a római katolikus templom külső homlokzatát díszíti. 1991-ben, külön fehér márványtáblán, mellé helyezték el a II. világháború pusztavacsi áldozatainak névsorát is.

Pusztazámor: A világháborúba 120-an vonultak be, közülük 18-an estek el a harcmezőn. A községháza melletti hősi emléket Barcza Imre (1896-?) földbirtokos adományából állították. A később mellé épült II. világháború áldozatainak emlékművét a falu lakói és hadiözvegyei közadakozásból emelték.

Püspökhatvan: A község világháborúban hősi halált halt fiainak emlékművének elkészítésével Siklódy Lőrinc (1876-1945) szobrászművészt bízták meg. A római katolikus

templom közelében masszív talapzatra állított szobor kürtös katonát ábrázol. A hősök neveit a talapzat oldalfalára vésték. Az emlékművet vaskerítés határolja.

Püspökszilágy: A település 224 katonája vonult be a világháborúba. Hősi halottaik tiszteletére a katolikus templom előtt kőfeszületet emeltek, melynek talapzatára vésték a 42 hős névsorát. Az avatás 1926. szeptember 19-én történt. A talapzat oldalfalán később a II. világháború áldozatait is megörökítették.

Ráckeve: A háborúban 800 férfi vonult hadba, közülük 236-an haltak hősi halált. A nagyközség 1931. október 25-én az Árpád híd tövében hősi emlékművet avatott tiszteletükre. Hybl József (1888-1945) szobrász lépcsőzetes alapzatra emelt bronzszobor kompozíciója a kardot rántó katonalak mellett a dicső múltat képviselő Lehel Vezért ábrázolja. A hősök neveit az oldalfalakra vésték.

Rád: A község 1933. október 8-án avatott 36 hős fia tiszteletére emlékművet. A betonobeliszk négy oldalán kard, rajta korong alakban az égtájak feliratával, csúcsán pedig kettős kereszttel. A hősök névsorát az alapzat fehér márványtáblájára vésték, kiemelve borosjenői Muzslai Sándor aranyarkantyús vitézt. 1991-ben a II. világháború áldozatainak neveivel, és 1956 mártírjával egészült ki a mementó.

Solymár: A településről 525 katona vonult a világháborúba. Hősi halottaik tiszteletére közadakozásból 1924. szeptember 28-án avattak emlékművet a Templom-téren. Jablonszky Géza (1876-1945) szobrász körülkerített, masszív alapzatra emelt obeliszkje az alapzat fehér márványlapján 64 elesett és eltűnt hős emlékét őrzi. Az emlékmű később a II. világháború áldozatainak névsorával, Solymár 1956-os áldozatának nevével, és az 1848-49 szabadságharc hőseiről emlékező szöveggel bővült.

Sóskút: A község 130 hősi halottja tiszteletére 1931. május 25-én avattak emlékművet. Az Andreetti Károly (1878-1949) földbirtokos, műépítész által tervezett és anyagi támogatásával megvalósult alkotás az 1896-ban állított millenniumi emlékmű adottságait felhasználva, akoré épül. A két katonaszobor-alak Erdey Dezső (1902-1957) szobrász alkotása. A háború megpróbáltatásait a művész úgy érzékelteti, hogy a katonát bevonulásakor életerősen, fiatalon, majd négy évvel később már sokat megélt, korosodó öregemberként ábrázolja. A hősi halottak neveit a szoboralapzatok márványtáblái örökítik.

Sülysáp-Tápiósüly: A település 1926. október 27-én állított hősi emlékművet a Templom téren. A lépcsőzetes alapzaton álló obeliszk oldalán kard, tetején kettős kereszt látható. A talapzat vörös tardosi mészkő tábláin a 49 hős neve olvasható. A II. világháború áldozataira az obeliszk felirata utal. Az emlékművet 2011-ben felújították.

Sülysáp-Tápiósáp: A Hevesy parkban található emlékmű a világháború 59 tápiósápi hőségének emlékét őrzi. A műkö emlékoszlop tetejét Turulmadár ékesíti, a hősök neveit az előoldalon vésvé olvashatjuk. Ugyanitt létesült a II. világháború, valamint a kommunizmus sülyi és sápi áldozatainak emlékműve is.

Szada: A település 1937-ben emelt emlékművet a világháborúban elesett 52 hőségnek. A Grassalkovich kúria parkjában leleplezett alkotás ditrói Siklody Lőrinc (1876-1945) szobrászművész munkája. Az egész alakos bronz katonaszobor jobb kezében tölgyleveles hajtást, bal kezében, vállára vetve, zászlót tart. A hősök neveit az oldalfalakra vésvé örökítették meg. A hátoldalon később a II. világháború áldozatainak névsorával bővült a mementó.

Százhalombatta: Hármaskor avatás keretében, - a kultúrház és az Országzászló mellett - leplezték le a település hősi emlékművét 1941. június 29-én, a római katolikus templom kertjében. Az obeliszk 37 hős nevét őrzi, tetején a Szent Koronával. Talpazatát turuldombormű díszítette, melyet 1946-ban leverettek. 2007-ben felújították az emlékművet, a dombormű helyére Tóth Lili intarzia turulja került.

Szentendre: A város évszázados mulasztását törlesztve 2019. május 24-én állított emlékművet az I. világháború 205 hősi halottjának. A maga korában emléktáblákat avattak a

település közösségei. A Római Katolikus Legényegyesület emléktáblája 17 hősi halált halt tagja és a Tanácsköztársaság idején, 1919-ben mártírhalált halt dr. Kucsera Ferenc segédlelkész nevét és alakját őrzi. Ünnepeles leleplezése 1925. május 23-án, Csernoch János hercegprímás szentendrei látogatásakor történt. A Szentendrei Református Egyház a templom homlokzatán elhelyezett fehér márványtáblán örökítette meg 7 elesett katonájának emlékét. Az izbégi településrész pedig az iskolaépület előtt emléktáblát állított, mely 1945 után a II. világháború áldozatainak névsorával egészült ki.

Szentmártonkáta – Református Egyházközség emléktáblája: A gyülekezet 71 hősének nevét örökítő emléktáblát a templom külső homlokzatába építve helyezték el az 1932. évi felújítás során. A község lelkésze, Halasy Miklós adományából valósult meg, avatása szeptember 18-án, a templom felszentelésekor történt, melyet dr. Ravasz László püspök végzett.

Szentmártonkáta – a Római Katolikus Templom emléktáblája: A külső homlokzat márványtáblája 38 hősi halott nevét őrzi. A később mellé helyezett táblán a II. világháború áldozatait tüntették fel.

Szigetbecse: A község 1936-ban a római katolikus templom mellett kőfeszületet állított Szent Flórián tiszteletére és a világháborúban elesett hősi halottai emlékezetére. A 29 hős nevét a talapzat fehér márványlapján olvashatjuk.

Szigetcsép: A településről 500 férfi vonult be katonának a világháborúba és 58-an haltak hősi halált. Tiszteletükre 1930-ban a római katolikus templom kertjében 1930-ban állítottak emlékművet. A lépcsőzetes alapzatra emelt kompozíció alkotója ditrói Siklody Lőrinc (1876-1945) szobrászművész. Fő motívuma a hősi pózban álló, zászlót tartó katonát ábrázoló bronzdombormű. Az emlékmű csúcsán kettős kereszt, a hősök neveit az oldalfalakra és a hátlapra vésték. A névsor később a II. világháború áldozataival egészült ki.

Szigethalom: A kis község 1922-ben, a ma már lezárt régi temető közepén állított emlékművet 9 hősi halottja tiszteletére. Az obeliszkszerű fehér márványtáblájára vésvé olvasható az elesettek névsora. Nem teljesen egyező felirattal, de azonos névsorral egy felújított feketemárvány síremlék is található a település új temetőjében.

Szigetszentmiklós: A település 1943-ban községi közadakozásból állított emlékművet a község háza és a párhuzamosan létesített Hősök Háza között. Borberek Kovács Zoltán (1907-1992) szobrász domborművét május 30-án leplezték le. Az emlékművet 1970-ben helyezték át a református templom előtti mai helyére. Az emlékfalon a szuronnyal támadó katonák domborműve mellett 96 hős nevét olvashatjuk. 2001-ben a II. világháborúban elesett katonák, polgári halottak emlékfalával bővült az emlékmű-együttes, emlékeztetve 1956 hősi halottjára is.

Szigetszentmiklós-Lakihegy: 1938. május 22-én avatták fel a kiemelkedő, masszív alapzatra emelt, országzászlóval kombinált emlékművet, mely oszlopának feliratával négy lakihegyi hős emlékét örökíti. Később átépítve, szerényebb formát kapott. Felirata szerint a II. világháborúban elesett mártírok emlékét is őrzi, 2017-ben felújították.

Szigetújfalu: A község 380 katonája vonult a világháborúba, közülük 63-an estek el a harcmezőn. Tiszteletükre 1924. augusztus 31-én avattak hősi emlékművet. A földhalomra emelt alkotás Martinelli Jenő (1886-1954) szobrászművész munkája. A mészkőből készült emlékmű magas talpazatán rohamsisakos katonát látunk, aki félig térdeplő, ülő helyzetben puskájának csövére támaszkodik. A talapzat két oldalát csatajelenetet ábrázoló domborművek díszítik, az elesett hősök neveit emléktábla őrzi.

Szokolya: A község 61 hősének 1924. október 26-án avattak emlékművet, melyet Vass Viktor (1873-1955) szobrászművész készített. A Fő utcát ékesítő, lekerített alkotás egész alakos, zászlórúdra támaszkodó katonát ábrázol. A kompozíció tetejét a Szent Korona uralja, a hősök neveit a talpazatra vésvé olvashatjuk. Később az emlékmű a II. világháború áldozatainak neveivel bővült.

Szöd: A község 1939. június 4-én avatott emlékművet 67 hősi halott katonája tiszteletére. A kompozíció a februárban elhunyt Szödy Szilárd (1878-1939) szobrászművész utolsó alkotása. Fő alakja Hungária Istenasszonya, aki vértet, fején pedig koronát visel, bal kezében pajzsot, míg jobbában az ég felé emelt, kivont pengéjű kardot tart. A szobor talapzatának oldalain márványtáblákra vésték a hősi halottak névsorát. A szobor mögötti terméskő obeliszk tetején kettős kereszt látható. A mementó 2006-ban a talpazatra helyezett Trianon emléktáblával gyarapodott.

Sződliget: A település Római Katolikus Egyházközsége 1938-ban a templom külső homlokzatán emléktáblát állított Szent István király halálának 900. évfordulója és a világháború névtelen hőseinek tiszteletére. A fehér márványtáblát Szent István domborműve díszíti.

Tahitótfalu: A község 1944. június 10-én hősi emlékekkel egyesített Országzászlót avatott. Szilágyi Nagy István (1920-2017) szobrász kompozíciója rohamsisakos, puskára támaszkodó katonát ábrázol, a mögötte lévő obeliszk tetején bronzból készült, kardot tartó Turulmadár. A 78 hős névsorát az oldalfalakra vésték, mely a II. világháború áldozataival egészült ki, élükön Horthy István (1904-1942) kormányzó helyettessel. A díszkerítéssel határolt emlékművet 2014-ben felújították.

Taksony: A település hősi emlékművét 1937. július 11-én avatták. Ruff András (1885-1961) helyi származású szobrász és Scheiermann Jakab képzőművész kompozíciójának meghatározó eleme a bronzból készült, szuronnal, rohamsisakban támadó katona alak, mely obeliszk előtt áll, csúcsán a Szent Koronával. A talpazatot Kossuth-címer és tölgyfaág díszíti. A 74 hős névsorát az oldalfalak márványtábláira vésték.

Tápióbicske: A község hősi emlékművét 1926. október 17-én avatták fel a római katolikus templom kertjében. Kalotai Kreipel Ottó (1870-1938) szobrász alkotása 164 hősi halott katona emlékét őrzi. A kompozíció masszív alapzatra emelt két katonaalakjának egyike sebesülten a földre támaszkodik, az őt energikusan védelmező zászlótartó társa lobogója oltalmába húzódva. A hősök névsorát az alapzat oldalfalaira vésték.

Tápiógyörgye: A település hősi emlékművét 1924. október 12-én leplezték le a római katolikus templom kertjében. A több mint 5 méter magas kompozíció alkotója ditrói Siklódy Lőrinc (1876-1945) szobrászművész. A szobor egészalakos katonát ábrázol jobb kezében tölgykoszorúval, bal kezében pedig puskacsővel. A márványlapok 126 hős nevét örökítik. Az emlékmű a II. világháború áldozatainak névsorával bővült.

Tápióság: A községből 343-an vonultak be a világháborúba, az elesettek tiszteletére a római katolikus templom kertjében emeltek hősi emlékművet. A Pesti Hírlap 1925. június 7-i számának híradása szerint az ünnepélyes avatásra 1925. pünkösdjén került sor, bár a 2011-ben elhelyezett tábla adata a 1920. június 6-i dátumra utal. Az obeliszkre 53 hős nevét vésték, csúcsát Turulmadár ékesíti. Az emlékművet 2011-ben felújították.

Tápiószecső: A település 1925. augusztus 20-án, Szent István napján avatott hős fiainak emlékművet a római katolikus templom kertjében. Cser Károly szobrászművész lépcsőzetes talpazatra emelt alkotása egészalakos, puskával és karddal menetkészültségben álló katonát ábrázol. A talpazat márványtáblája 62 hős nevét őrzi. Később a II. világháború áldozatainak neveit is ezen az emlékművön tüntették fel. A mementót 1996-ban felújították.

Tápiószele: A nagyközségből 1500 katona vonult a világháborúba, közülük 207-en estek el a harcmezőn. Tiszteletükre 1924. augusztus 3-án avattak hősi emlékművet a település központi részén, az akkori iskolaépület előtt. Pongrácz Szigfrid (1872-1929) műkő szobor alkotásán Patrona Hungariae alakja oltalmazón átöleli az előtte álló sebesült katonát. A hősök névsorát a talpazat márványtábláin örökítették meg. Az emlékművet 1991-ben – az eredeti helyéhez közel - mesterséges dombra emelték, és a „Hősök parkja” koncepció jegyében kibővítve, az I-II. világháború, valamint az 1956-os forradalom áldozatainak névsorát tartalmazó, kör alakú galériát alakítottak ki.

Tápiószentmárton: A település 1938. június 29-én avatott emlékművet 139 hős katonája tiszteletére az evangélikus templom melletti parkban. Siklódy Lőrinc (1876-1945) földhalomra és talpazatra emelt, bronzból készült alkotása lendületes mozdulattal küzdő katonát ábrázol. A talpazatot harci jelenetet örökítő dombormű díszíti, a hősök neveit márványtáblákra vésték. Az emlékhely később a II. világháború áldozatainak névsorával, a kényszermunkára hurcoltak neveivel, és egy Trianon oszloppal bővült.

Tárnok: Gyalus László építész tervei alapján 1927-ben emeltek emlékművet a község hőseinek. A sóskúti mészkő obeliszk tetején kettős kereszt, oldalán pedig kard és koszorú motívum látható. Az emlékmű mellé 1989-ben a II. világháború áldozatainak neveivel két emlékkövet emeltek. A mementót 2010-ben felújították.

Tatárszentgyörgy: A község 45 hősi halottjának nevét a római katolikus templom külső homlokzatának fehér márványtábláján örökítették meg. A II. világháború hőseinek és áldozatainak névsora a mellette elhelyezett táblán olvasható.

Tésa: A település 12 hősi halottjának tiszteletére Márton András 1941-ben emelt emlékművet, melyet június 8-án avattak fel. A lépcsőzetes alapra épített oszlop meghatározó motívuma a kereszt, alatta karddal és puskával. A hősök névsora később a II. világháború áldozatainak táblájával és az alapzaton elhelyezett Trianon ábrázolással bővült.

Tök: A község 1935. október 20-án kultúrházat, hősi emléket és országházlót avatott. A kultúrház homlokzatán a Hőseink felirat alatt Medgyessy Ferenc (1881-1958) szobrászművész domborműves emléktáblája 40 hősi halott emlékét örökíti. A hősök névsora alatt 4 soros versidézetet zárja a táblát.

Tököl: A település hőseinek emlékművét 1930. szeptember 21-én avatták fel. Nemessányi Andor szobrász alkotása a hitvesétől búcsúzó frontkatonát ábrázolja, talapzatán a hősök névsorával. Az alkotó maga is végigharcolta a világháborút.

Törökbálint: A község 1925. június 14-én avatott hős fiai tiszteletére emlékművet, mely Gyalus László (1865-1941) építész tervei alapján készült. A vaskerítéssel határolt emlékfal tetején, két oszlopon nyugvó hármashalmon kettős kereszt látható. A kompozíció 1938-ban zászlótartóval bővült. A Törökbálinti Faluszépítő Egyesület által kezdeményezett 1987. évi restaurálás során Hadik Gyula (1925-2013) szobrászművész tervei alapján két padot és kandelábereket helyeztek el. 1995-ben az emlékmű mögé került a II. világháború mementója is, szintén Hadik Gyula tervei alapján.

Törtel: A nagyközségből 800-an vonultak hadba, hősi halált 120-an haltak, 60 hadiözvegyet és 45 árvát hagyva maguk után. A hős törteli katonák emlékét a római katolikus templom felújításakor, az épület hátsó oldalán 1931. október 25-én, a templomszenteléssel egyidejűleg avatott emléktábla őrzi.

Tura: A település 1928. szeptember 30-án avatott hősi emlékművet, melyet az 1. honvédgyalogezred és a 32. közös gyalogezred emlékére emeltek. Farkas Béla (1885-1945) kétalakos szoborkompozíciója a haldokló katona felett magasodó Patrona Hungariae alakját ábrázolja, az arcára kiült fájdalommal és gyásszal. A talapzat oldalain helyezték el a hősök neveit hirdető márványtáblákat. A római katolikus templommal szemben lévő emlékművet 2014-ben felújították.

Újhartyán: A település 162 hősi halottjának 1935. június 9-én avattak emlékművet. Farkas Béla (1885-1945) szobrászművész alkotása a sebesült bajtársát segítő katonát ábrázolja, a talapzat oldalainak márványtábláin örökítve a hősök névsorát. A mementó az 1991. évi felújítás során a II. világháború áldozatainak tábláival bővült.

Úri: A község hős fiainak tiszteletére 1927. május 29-én állított emlékművet a Szent Imre templom kertjében, melyet június 5-én avattak fel. Lukácsy Lajos (1876-1927) alkotása teljes menetfelszerelésben álló katonát ábrázol, mögötte felfelé keskenyedő, kettős kereszt-motívumos fallal, tetején a Szent Koronával. A hősök neveit az oldalfalakon örökítették meg. A mementó 1989-ben a II. világháború áldozataival bővült.

Üllő: A nagyközségből mintegy nyolcszázan vonultak be a világháborúban, közülük 124-en szenvedtek hősi halált, tiszteletükre a Templom téren emeltek emlékművet. A vaskerítéssel határolt emlékoszlop tetején Turulmadár ül, szárnyait szorosan teste mellé zárva. A hősök neveit az oldalfalakon örökítették meg. A talapzat hátoldalán a Szózat részlete olvasható.

Üröm: A település 54 katonája szenvedett hősi halált az első világháborúban. Emléküket a katolikus templom előtt emelt hősi emlékmű őrzi. Az emlékoszlop tetejét kitárt szárnyú Turulmadár uralja. Alatta kereszt, majd koszorúval övezett hadimotívumok (ágyú, puska, zászló, katonasapka). A hősök névsorát fehér márványtáblára vésték, mely újabb táblakon, 1989-ben a második világháború áldozatainak neveivel bővült. 1996-ban kétnyelvű emléktábla elhelyezésével emlékeztek meg az 1946. évi kitelepítés elszenvedőiről. Az emlékművet 2014-ben felújították.

Vác – Piarista Gimnázium: A Piarista Diákszövetség a főgimnázium 54 hősi halált halt egykori diákjának tiszteletére emléktáblát állított 1925. május 24-én az oktatási intézmény előcsarnokában. Az 1948-as államosítás után a táblát lebontották és évtizedekig egy raktárban porosodott. A piaristák 1991-ben visszakapták a régi épületet, az emléktábla újbóli avatására – a II. világháború és 1956 áldozatainak újabb táblájával együtt - 1996. október 22-én került sor.

Vác: A város főterén – hosszas, évtizednyi előkészület után - 1933. október 15-én avatták fel Cser Károly (1880-1965) szobrászművész három szoborcsoportból álló kompozícióját, a Hősök szobrát. (A nap történéseit a Váci Hírlap 1933. október 22-i száma négy oldalon foglalta össze.) Az emlékmű a II. világháborúban megsérült, egyik mellékalakja megsemmisült. A kommunista diktatúra időszakában, 1951-ben kevésbé frekventált helyszínre helyezték át. 2015-ben felújítva, hiányzó részeit újra öntve került vissza ismét a főtérre.

Vác – Fehérek temploma: A város görög- és római katolikus hősi halottjainak emléktábláját a templom oldalfalára helyezték, és 1933. szeptember 24-én avatták fel. A márványtáblakon a korabeli sajtóhíradások szerint 445 hősi halott emlékét örökítették meg. Az emléktábla elhelyezése a városi hősi emlékművet egészítette ki, melyen nem tüntették fel a hősök neveit. A névsor 2016-ban vált teljessé, amikor a más felekezetekhez tartozókkal 742-re egészült ki a hősök lajstroma. Említést érdemel, hogy 1926. szeptember 5-én a helyi zsinagóga falán 32 zsidó hősi halott emlékét örökítették meg, azonban a mementó 1944 utáni sorsáról nincs adat.

Vác – Váci SE emléktáblája: Az egyesület evezős szakosztálya hősi halottainak tiszteletére emléktáblát avatott 1933. október 8-án. A Liszt Ferenc sétányon található márványtábla 12 hős nevét örökíti. Később ugyanitt másik, közös táblán mindkét világháború hőseit megörökítette a klub.

Vácduka: A település 23 hősi halottja tiszteletére 1937. május 27-én avatott országzászlót és hősi emlékművet a római katolikus templom kertjében. A hősök neveit fehér márványtáblára vésték. A mementó később a II. világháború áldozatainak táblájával bővült.

Vácegres: Az 1943-ban névváltoztatásra kényszerített Zsidó község hősi emlékműve Fischer Ede földbirtokos és neje, Brünauer Rózsa adományaként valósult meg, melyet 1933. október 29-én avattak fel. A műköszobor lépcsőzetes alapzaton, lábhoz helyezett fegyverrel álló katonát ábrázol. A település 26 hősének nevét az alapzat márványtábláira vésték. Az emlékmű az 1989. évi felújításkor a II. világháború áldozatainak márványtáblájával bővült.

Váchartyán: A község elöljárósága 1934-ben hirdetett pályázatot hősi emlékmű készítésére, melyet 1936-ban állítottak fel. Lantay Lajos (1861-1946) szobrász bronzból öntött egész alakos harcoló katonája vízmosta kövek mészkő alapzatán áll. A 37 hősi halott nevét fehér márványtáblára vésve örökítették meg. A mementót 1989-ben és 2001-ben is felújították.

Väckisújfalu: A település 13 hősi halottjának terméskőből épített hősi emlékművet állított, tetején Országzászlóval. A hősök neveit fehér márványtáblára vésték. A mementó később a II.

világháború áldozatainak neveit és az 1956. évi „népfelkelés” áldozatát örökítő táblával bővült.

Váckisújfalu – Evangélikus templom: A gyülekezet a világháború helyi hőseinek tiszteletére az 1930-as években emléktáblát állított a templom külső homlokzatán, mely ma is koszorúzások színhelyéül szolgál.

Vácrátót - Temetőkápolna: A községből a világháborúba 139-en mentek el katonának, közülük 31-en haltak hősi halált, 17 hadiözvegyet és 26 árvát hagyva maguk után. Emléküket a temetőkápolna falán a II. világháború áldozataival közös emléktábla őrzi. A település 2014. október 5-én emlékművet emelt a világháborúk helyi áldozatainak, Bőjte Horváth István (1972-) szobrász alkotása a Petőfi téren található.

Vácszentlászló: A település 1924-ben állított hősi emlékművet 55 hősi halottjának tiszteletére. Körösfői Kriesch Aladár (1863-1920) „Gránátvető katona” szobrát a világháborúban haditudósítóként működő alkotó halála után öntötték bronzba. A hősök neveit a talapzat márványtáblájára vésték. A mementó 1989-ben a II. világháború áldozatainak névsorával bővült, majd a „Szabadságharcaink emlékére 1703-1711, 1848-1849, 1956” táblával gyarapodott.

Valkó: A község 1929-ben emelt emlékművet a világháborúban elesett hőseinek. Lukácsy Lajos (1876-1927) egész alakos katonaszobra 68 hős tiszteletére, közadakozásból valósult meg. A hősök névsorát a talapzat márványtábláira, frontok szerinti csoportosításban örökítették meg. A mementó 1989-ben a II. világháború áldozatainak tábláival bővült.

Vasad: A település a református templom mellett, helyi összefogás eredményeként állított lépcsőzetes alapzatra emelt, domborműves harctéri jelenetet ábrázoló hősi emlékművet. Az oszlop tetejét címerrel díszített timpanon zárja. A dombormű két oldalának márványtáblái 43 hős katona nevét örökítik. Az emlékmű alapzatára 1989-ben a II. világháború áldozatainak névsorát is elhelyezték.

Vecsés: A község 1922. október 8-án leplezte le hős fia tiszteletére emelt emlékművét. Branczeiz János (1897-1981) szobrászművész domborműves obeliszkje 164 hős nevét örökíti. A dombormű családjától búcsúzó katonát ábrázol, az oszlop tetejét a címer és Szent Korona zárja. A hősök neveit a talapzat oldalfalain elhelyezett táblákra vésték. Az egyik táblán 1938 öt hősi halottjának nevét láthatjuk. Az emlékművet 2018-ban felújították.

Veresegyház: A település 48 hősének tiszteletére 1924. november 30-án avatott emlékművet a község központjában. Pásztor János (1881-1945) szobrászművész homokkőből faragott alkotása sebesült bajtársát segítő zászlótartó katonát ábrázol. A kompozíció hangsúlyos eleme a tölgylevéllel díszített magyar címer. Az alapzat márványtábláin frontok szerinti csoportosításban örökítették meg a hősök neveit. Az emlékművet 2011-ben felújították.

Verőce - Szent Kereszt Felmagasztalása Kápolna: A község 1934 júliusában hirdetett pályázatot hősi emlékmű létesítésére. A kápolna oldalfalában kialakított emlékhely terméskőalapzatának márványtáblájára vésték a 49 hős névsorát. 1938-ban az első hősi halott nevét is itt örökítették meg.

Verseg: A településről 350 katona vonult a világháborúba, közülük 52-en haltak hősi halált. Vaskerítéssel határolt emlékművüket 1933. október 8-án avatták. A lépcsőzetes alapzatra emelt obeliszk tetejét kitárt szárnyú, harcias, kardot tartó bronz Turulmadár uralja. A hősök névsorát a talpazaton elhelyezett táblára vésték. Az emlékmű - még a tanácsai időkben - a II. világháború áldozatainak neveivel bővült.

Visegrád: A város 1939. október 1-én hősök emlékművét, országzászlót, IV. Béla, Nagy Lajos és Mátyás király szobrát avatott, s a gazdag program még a filmhíradóba is bekerült. A hősök emléktábláját Fadrusz János Mátyás király szobrának hátoldalán helyezték el. A 36 hős névsorát örökítő táblát később a II. világháború áldozatainak tábláival bővítették.

Zebegény: A település egyedi országzászló és hősi emlékműve 1935-1938 közötti közadakozásból jött létre. Maróti Géza (1875-1941) iparművész összetett szimbolikájú

alkotását a Kálváriahegyen, 1939-ben állították fel. A tervekhez képest nem készült el teljesen, feliratként Maróti Géza versét hirdeti. Az emlékművet 2000-ben trianoni emlékhellyé avatták. A világháború 10 hősének tiszteletére a temető hősi sírkertjében fából készült keresztet is állítottak. A kereszthez tartozó emléktáblák a II. világháború áldozatainak neveit is örökítik.

Zsámbék: A vármegyei címtár adatai szerint a nagyközség 662 katonája vonult a világháborúba, 131-en haltak hősi halált, 14 hadiözvegyet és 20 hadiárvat hagyva maguk után. A hősök emlékét a római katolikus templom kertjében emelt hősi emlékmű és országzászló őrzi, melyet 1934. június 17-én avattak. A termésköböl emelt bástyaszerű építmény tetejét az országzászló díszíti, a hősök neveit az oldalfalak tábláira vésték.

Zsámbok: A világháború a település 46 hősének életét követelte. Emléküket a temető kőkeresztje őrzi, melynek közös márványtáblájára a II. világháború 28 áldozatának nevét is megörökítették. A mementót 2016-ban felújították.

Bibliográfia

- Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Elesett hőseink emlékünnepei [Vecsés, Mende]. 1922. november 2. p. 572.
- Budapesti Hírlap: Hősök emléktáblája Pilisszántón. 1923. április 17. p. 5.
- Friss Ujság: Az irsai hősök emléktáblája. 1923. június 3. p. 4.
- Nemzeti Ujság: Ünnepe a hősi halált halt úrlovasok emlékére [Alag]. 1923. június 19. p. 4.
- Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Hőseink emlékünnepe [Domony]. 1923. szeptember 6. pp. 539-540.
- Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Hősök emlékünnepe [Monor]. 1923. szeptember 20. p. 555.
- Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: A pomázi hősök emlékoszlopának leleplezése. 1923. szeptember 20. pp. 555-556.
- Szózat: Hősök ünnepe Pécelen. 1923. október 13. p. 5.
- Ország-Világ: Hősök emlékoszlopának leleplezése Maglód községben. 1923. december 9. p. 442.
- Pesti Napló: Hősök emlékszobrának leleplezése Kiskunlacházán. 1924. június 21. p. 6.
- Pesti Hírlap: Hősök emléke [Hévízgyörk]. 1924. június 25. p. 9.
- Szózat: A világháború hősi halottainak emlékműve Kocséron. 1924. július 23. p. 8.
- Szózat: A tápiószelei hősi halottak emlékszobrának leleplezése. 1924. augusztus 8. p. 7.
- Uj Barázda: A peregi hősök emléke. 1924. szeptember 17. p. 2.
- Pesti Hírlap: Hősök szobrának leleplezése Solymáron. 1924. szeptember 30. p. 9.
- Magyarország: A fóti hősök emlékszobrának leleplezése. 1924. október 15. p. 8.
- Tolnai Világlapja: Emlékszobor-avatás [Alsónémedi]. 1924. október 22. p. 43.
- Szózat: Leleplezték Tápiógyörgyén a hősök emlékszobrát. 1924. október 22. p. 9.
- Magyarország: Hősi szobor leleplezése Szokolyán. 1924. október 28. p. 8.
- 8 Órai Ujság: A Magyar Nemzeti Szövetség az abonyi hősök szobrának leleplezésén. 1924. november 4. p. 6.
- Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Hősök emlékszobrának leleplezése [Sári]. 1924. november 6. p. 531.
- Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Hősi emlékmű leleplezés [Dömsöd, Veresegyház]. 1924. december 4. p. 582.
- Pesti Hírlap: Hősök emléke [Alsódabas]. 1925. május 13. p. 12.
- Pesti Hírlap: Hősök emléke [Pilisborosjenő, Vác piarista főgimnázium]. 1925. május 26. p. 11.
- Nemzeti Ujság: A hercegprímás látogatása Szentendrén. 1925. május 26. p. 2.

8 Órai Ujság: Hősi ünnepek a vidéken – Áporka pestmegyei község... 1925. június 3. p. 6.
Pesti Hírlap: Hősök emléke – Tápióság község... 1925. június 7. p. 7.
Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Felavatták a törökbálinti hősök emlékművét. 1925. június 18. p. 296.
Budapesti Hírlap: Galgagyörk kegyelete. 1925. július 15. p. 7.
Uj Nemzedék: Könnyek között leplezte le József királyi herceg a hősök emlékművét Budaörsön. 1925. július 28. p. 2.
Budapesti Hírlap: A szecsői hősi halottak emléke. 1925. augusztus 18. p. 8.
Budapesti Hírlap: Hősi halottak emlékünnepe – Bia ünnepe. 1925. szeptember 15. p. 6.
Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Hősi emlékek leleplezése [Nagykovácsi, Bia]. 1925. szeptember 17. p. 480.
Magyarság: Hősi halottak emléke [Csobánka]. 1925. október 21. p. 9.
Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Az isaszegi hősök emléksobrának leleplezése. 1925. november 5. p. 498.
Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: A gombai hősök emlékoszlopának leleplezése. 1926. július 8. p. 377.
Pesti Napló: Leleplezték Budakalász hatvankét hősi halottjának emelt bronz emlékoszlopot. 1926. július 13. p. 13.
Uj Nemzedék: József királyi herceg avatta fel a piliscsabai Hősök-emléksobrát. 1926. augusztus 17. p. 8.
Pesti Hírlap: Hősök emléke [Penc]. 1926. augusztus 24. p. 10.
Nemzeti Ujság: Hősi halottak emlékezete [Bag]. 1926. október 13. p. 10.
Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Hősi szobor leleplezés Galgahévízen. 1926. október 14. pp. 535-536.
Uj Nemzedék: A tápióbicskei hősök emlékét... 1926. október 22. p. 8.
Uj Nemzedék: Az örkényi hősök emlékművének leleplezésére is felkérték József királyi herceget. 1926. november 10. p. 3.
Budapesti Hírlap: Hősök ünnepe [Iklad]. 1927. május 26. p. 11.
Nemzeti Ujság: Hősi halottak emléke [Úri község]. 1927. június 8. p. 9.
Nemzeti Ujság: „Nem elég könnyeborult szemmel emlékeznünk”. A márvány Hungária hirdeti Nagykőrösön a hősi halottak dicsőségét. 1927. június 14. p. 5.
Magyarság: Két hősi emlékszobor leleplezése Fejér megyében [Tárnok]. 1927. június 16. p. 11.
Tolnai Világlapja: A tárnoki hősök emlékműve. 1927. október 26. p. 60.
Kis Ujság: Hősi emlékünnepe Budajenőn. 1927. október 18. p. 5.
Ország-Világ: A pusztavacsi elesett hősök emlékünnepe. 1927. október 30. p. 214.
Magyarság: Leleplezték a dunaharaszti és a soroksári hősök emléksobrait. 1927. november 1. p. 14.
Kis Ujság: Cegléden leleplezték a 900 hősi halott emléksobrát. 1927. november 15. p. 2.
Magyarság képes melléklete: A ceglédi hősi emlékmű. 1927. november 24. p. 1, címlap.
Kis Ujság: Ecser hősi halottainak emlékműve. 1928. május 25. p. 5.
Kis Ujság: Hősök ünnepe Pátyon. 1928. június 26. p. 4.
Képes Pesti Hírlap: Hősi halottak emlékművének leleplezése Dunakeszin. 1928. szeptember 11. p. 2.
8 Órai Ujság: Hősi emlékmű és kultúrház felavatás Dunakeszin. 1928. szeptember 13. p. 7.
Budapesti Hírlap: Hősi emlékmű leleplezés Turán. 1928. október 2. p. 12.
Pesti Hírlap: Hősök emléke [Káva]. 1929. október 8. p. 13.
8 Órai Ujság: Hősi emlékmű leleplezés Dunabogdányban. 1930. július 1. p. 7.
Tolnai Világlapja: Budakeszi hősi halottainak impozáns emlékművét... 1930. július 2. p. 8.
Magyarság: A galgamácsai hősök emléke. 1930. július 9. p. 11.

Magyarság: Felavatták a gödöllői hősök emlékművét. 1930. szeptember 10. p. 10.
K. z.: A tököli hősi emlék. Új Barázda 1930. szeptember 23. p. 6.
Tolnai Világlapja: A Magyar Turista Egyesület...[Dobogókő, fotó]. 1931. május 27. p. 60.
Nemzeti Ujság: „Tiszteljétek az élő hősöket”. Griger Miklós beszéde a sóskúti hősi halottak emlékművének leleplezésén. 1931. május 27. p. 4.
Peitler Gyula dr.: A dobogókői hősi emlékmű leleplezése. Turisták Lapja, 1931/6. pp. 173-179.
Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Kivonatos hirdetmény – Ceglédbercel község előljárósága... 1931. szeptember 3. p. 451.
Budapesti Hírlap: Raffay püspök templomot szentelt Nagytarcsán. 1931. szeptember 29. p. 7.
Új Barázda: A történelmi hősök emléke. 1931. október 24. p. 3.
Magyarország: Leleplezték a ráckevei hősök emlékművét. 1931. október 28. p. 7.
Magyarság: Hősi emlékmű Nyáregyházán. 1933. június 17. p. 7.
Budapesti Hírlap: A váci hősi halottak emléktáblájának leleplezése. 1933. szeptember 24. p. 14.
Pesti Hírlap: Hősök emléke [Rád]. 1933. október 10. p. 8.
Képes Pesti Hírlap: József kir. herceg felavatja Verseg község hősi emlékét (fotó). 1933. október 11. p. 2.
Magyar Hírlap: Vasárnap leplezik le Vác hősi halottainak emlékművét. 1933. október 13. p. 6.
Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye Hivatalos Lapja: Hősi-szobor leleplezése Zsidó községben. 1933. november 9. p. 526.
Budapesti Hírlap: Hősi emlékmű-leleplezés Nagykátán. 1934. május 23. p. 9.
Magyarság: A pilisszentkereszti hősök emléke. 1934. május 23. p. 8.
Budapesti Hírlap: Hősi emlékműavatás Kóspallagon. 1934. június 20. p. 9.
Magyarság: Országzászló avatások [Zsámbék]. 1934. június 20. p. 9.
Budapesti Hírlap: Hármasszobor Peröcsényen. 1934. június 22. p. 9.
Magyarság: Hősi emlékmű leleplezések [Kisoroszi római katolikus egyházközség]. 1935. június 12. p. 10.
Uj Nemzedék: Országzászló-avatások [Gödöllő]. 1935. október 8. p. 5.
Pesti Hírlap: Avatóünnepségek Tök községben. 1935. október 22. p. 16.
Kis Ujság: Mi újság a vidéken? – Kisoroszi... [református egyházközség]. 1935. november 9. p. 6.
Magyarság: József Ferenc főherceg és Liewellyn Jones a vácdukai országzászló avatáson. 1937. május 29. p. 9.
Pesti Hírlap: Kistarcsán ünnepélyesen leleplezték a Hősök emlékművét. 1937. július 6. p. 4.
Magyarság: A taksonyi hősi halottak emlékszobrának leleplezése. 1937. július 15. p. 8.
Budapesti Hírlap: Hősi emlékmű-leleplezés [Bénye]. 1938. június 9. p. 7.
Uj Magyarország: Hősi emlékművet avat Tápiószentmárton. 1938. június 12. p. 15.
Pesti Hírlap: Ünnepélyesen felavatták Pánd községben a hősök emlékművét. 1938. október 25. p. 10.
Nemzeti Ujság: Hősi emlékművet lepleznek le Sződön. 1939. június 3. p. 9.
Tolnai Világlapja: A csömöri hősi emlékmű felavatása. 1939. július 12. p. 7.
Pesti Napló: Visegrádon felavatták a hősi emlékművet és a királysobrokat. 1939. október 3. p. 6.
Uj Magyarország: Hősi emlék- és országzászló avatás [Perbál]. 1939. október 26. p. 8.
Függetlenség: Hármasszobor avatóünnepség volt vasárnap Százhalombattán. 1941. július 3. p. 5.
Függetlenség: Felavatták az aszói hősi emlékművet. 1941. november 7. p. 4.
Pesti Hírlap: A kétszázötvenedik hősi emlékművet avatta fel vasárnap József kir. herceg [Kóka]. 1942. október 13. p. 6.

Borbély László: A váci levente mintajárás magyarjai között [Acsa]. Függetlenség 1943. május 12. p. 6.

Pesti Hírlap: Hősi emlékmű-avatás [Ipolytölgyes]. 1944. június 1. p. 6.

Pesti Hírlap: Tahitótfalu Országzászlót és hősi emléket avatott. 1944. június 14. p. 5.

Somfay Örs: Az I. világháború magyar vonatkozású köztéri, valamint közösségi hősi emlékei és ezek adatbázisa. Doktori (PhD) értekezés. Budapest, 2012. 232 p.

Berényiné Kovács Gyöngyi: Itt igazi háború van – Az I. világháború Pest Megyei forrásai – Emlékművek: <https://mnl.gov.hu/mnl/pml/emlekmuevek>

Magyar Hősök emlékünnepe:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_h%C5%91s%C3%B6k_eml%C3%A9k%C3%BCnnepe

HEMOB:

https://hu.wikipedia.org/wiki/H%C5%91s%C3%B6k_Eml%C3%A9k%C3%A9t_Meg%C3%B6r%C3%B6k%C3%ADt%C5%91_Orsz%C3%A1gos_Bizotts%C3%A1g

Dunakeszi:

[https://hu.wikipedia.org/wiki/H%C5%91si_eml%C3%A9km%C5%B1_\(Dunakeszi\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/H%C5%91si_eml%C3%A9km%C5%B1_(Dunakeszi))

Zebegény:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Zebeg%C3%A9nyi_orsz%C3%A1g%C3%A1szl%C3%B3_%C3%A9s_h%C5%91si_eml%C3%A9km%C5%B1

Országos Széchényi Könyvtár Digitális Képtárház
Első világháborús hősi emlékművek gyűjteménye – Varga József fotói

- Albertirsa (Alberti): <https://dka.oszk.hu/032100/032111>
- Albertirsa (Irsa): <https://dka.oszk.hu/032100/032112>
- Alsónémedi: <https://dka.oszk.hu/032100/032113>
- Biatorbágy: <https://dka.oszk.hu/032100/032124>
- Budakalász: <https://dka.oszk.hu/032100/032125>
- Budakeszi: <https://dka.oszk.hu/032100/032126>
- Budaörs: <https://dka.oszk.hu/032100/032127>
- Cegléd: <https://dka.oszk.hu/032100/032174>
- Csömör: <https://dka.oszk.hu/032100/032177>
- Dabas – Alsódabas: <https://dka.oszk.hu/032100/032178>
- Dabas – Sári: <https://dka.oszk.hu/032100/032180>
- Diósd: <https://dka.oszk.hu/032100/032187>
- Dömsöd: <https://dka.oszk.hu/032100/032188>
- Dunaharaszti: <https://dka.oszk.hu/032100/032191>
- Dunakeszi: <https://dka.oszk.hu/032100/032192>
- Ecsér: <https://dka.oszk.hu/032100/032195>
- Érd – Ófalu: <https://dka.oszk.hu/032100/032199>
- Fót: <https://dka.oszk.hu/032200/032204>
- Gödöllő - Szabadságtér: <https://dka.oszk.hu/032200/032205>
- Gödöllő – Országzászló a kastélytemplom előtt: <https://dka.oszk.hu/032200/032206>
- Gyömrő: <https://dka.oszk.hu/032200/032207>
- Isaszeg: <https://dka.oszk.hu/032200/032214>
- Kiskunlacháza: <https://dka.oszk.hu/032200/032228>
- Kistarcsa: <https://dka.oszk.hu/032200/032229>
- Maglód: <https://dka.oszk.hu/032200/032234>
- Monor: <https://dka.oszk.hu/032200/032237>

- Nagykőrös: <https://dka.oszk.hu/032200/032239>
- Nagytarcsa: <https://dka.oszk.hu/032200/032242>
- Ócsa: <https://dka.oszk.hu/032200/032246>
- Órbottyán – Vácbotyán: <https://dka.oszk.hu/032200/032249>
- Pécel: <https://dka.oszk.hu/032200/032252>
- Pilis: <https://dka.oszk.hu/032200/032261>
- Pilisborosjenő: <https://dka.oszk.hu/032200/032260>
- Pócsmegyer: <https://dka.oszk.hu/032200/032262>
- Pomáz: <https://dka.oszk.hu/032200/032263>
- Sósút: <https://dka.oszk.hu/032200/032273>
- Sülysáp – Tápióság: <https://dka.oszk.hu/032200/032274>
- Sülysáp – Tápiószőlő: <https://dka.oszk.hu/032200/032275>
- Szada: <https://dka.oszk.hu/032200/032277>
- Százhalombatta: <https://dka.oszk.hu/032200/032279>
- Szentendre: <https://dka.oszk.hu/032200/032285>
- Szigetszentmiklós: <https://dka.oszk.hu/032200/032287>
- Tahitótfalu: <https://dka.oszk.hu/032200/032291>
- Tárnok: <https://dka.oszk.hu/032200/032295>
- Tököl: <https://dka.oszk.hu/032300/032302>
- Törökbálint: <https://dka.oszk.hu/032300/032303>
- Üllő: <https://dka.oszk.hu/032300/032304>
- Üröm: <https://dka.oszk.hu/032300/032305>
- Váchartyán: <https://dka.oszk.hu/032300/032306>
- Vecsés: <https://dka.oszk.hu/032300/032308>
- Veresegyház: <https://dka.oszk.hu/032300/032310>
- Visegrád: <http://keptar.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=32314>
- Zebegény: <https://dka.oszk.hu/032300/032315>
- Zsámbék: <https://dka.oszk.hu/032300/032316>

Összeállította: Valentyik Ferenc